

hoofdstuk 10

BX BRUSSELS ALS SOCIAAL-SPORTIEF UTOPIA?

EEN STUDIE NAAR REDENEN VOOR LIDMAATSCHAP
BIJ OUDERS VAN JEUGDSPELERS

Pascal Delheye, Perrine Bernard¹ en Filip Boen

1. INLEIDING

FC Bleid-Gaume, een voetbalclub uit de provincie Luxemburg die in Derde Klasse in financiële moeilijkheden was geraakt, werd in 2013 overgenomen door Vincent Kompany. De maatschappelijke zetel werd verplaatst naar Ganshoren (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en de club werd in samenspraak met de fans omgedoopt tot BX Brussels. Via deze overname wilde de sociaal-geëngageerde voetballer-ondernemer ontwikkelingskansen bieden aan de Brusselse jeugd van wie het potentieel volgens hem vaak wordt onderschat (Jongstrah, 2014; Kompany, 2013; Sportmagazine, 2013; Van de Winkel, 2014). Samen met zijn zus Christel (voorzitter van de raad van bestuur), zijn broer François en zijn vader Pierre, werkte Vincent Kompany een sociaal-sportief project uit. Via een intensieve begeleiding van *social coaches*, sociaal-pedagogisch gevormde trainers en sociaal-geëngageerde vrijwilligers – aangestuurd door een daartoe aangevoren ‘sociaal manager’ (i.c. Cathy Van Remoortere²) – worden jonge spelers van diverse herkomst begeleid in hun motorische én hun sociale ontwikkeling (Beel, 2014). Het project had dus van meet af aan zowel een integrale (persoonsvormende) als een integrerende (maatschappelijke) finaliteit. Via specifieke *incentives* werd gepoogd om ook doorgaans moeilijk bereikbare etnisch-culturele kansengroepen aan te spreken. Zo werd bijvoorbeeld het inschrijvingsgeld bewust laag gehouden (althans in vergelijking met andere voetbalclubs) om de financiële drempel tot sportbeoefening te verlagen.³

Omwille van deze missie van de club wordt hier de vraag gesteld of BX Brussels kan worden gezien als een sociaal-sportief utopia, met een knipoog naar het werk *Utopia* dat Thomas Morus 500 jaar geleden in Leuven publiceerde (cfr. Delheye, 2010). De beoogde profilering van BX Brussels ligt in elk geval in de lijn van de buurtsportwerking die sinds 1989 in Vlaanderen stap voor stap werd uitgebouwd (De Knop & Walgrave, 1992; Haudenhuyse & Theeboom, 2015; Scheerder, Vandermeerschen, Borgers, Thibaut, & Vos, 2013; Theeboom & De Maesschalck, 2006). Laagdrempelige sportactiviteiten worden aangeboden in de eigen woon- en leefomgeving van de doelgroep om zo de sportparticipatie te faciliteren. Niet alleen *deelnemen*, maar ook *deelhebben* is belangrijk bij deze andersgeorganiseerde sport. Het gaat dus om zogenaamde *sport-plus-projecten*, waarbij – naast de ontwikkeling van motorische vaardigheden – extra aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van persoonlijke en sociale vaardigheden (Haudenhuyse, Theeboom, & Coalter, 2012; Haudenhuyse, Theeboom, Nols, & Coussée, 2014; Theeboom, Haudenhuyse, & De Knop, 2010). Ondanks de inzet van een aantal geëngageerde actoren, zoals het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (cfr. www.sportendiversiteit.be en www.streetaction.be) en de Vlaamse Sportfederatie (cfr. www.laagdrempeligesportclub.be), blijkt het echter niet vanzelfsprekend te zijn om enerzijds de reguliere sportclubs prioritair actie te laten ondernemen in functie van een gemakkelijker instap voor etnisch-culturele minderheden, en anderzijds etnisch-culturele minderheden (via buurtsport) te overtuigen om de stap naar reguliere sportclubs te zetten.

BX Brussels profileert zich des te meer als een laagdrempelige modelsportclub die etnisch-culturele diversiteit hoog in het vaandel draagt. Omwille van de sociaal-sportieve aanpak die de club karakteriseert, lijkt het daarom interessant om de ouders van de aangesloten jeugdspelers te bevragen over hun sociaal-demografische achtergrond en de reden(en) om hun zoon in te schrijven bij BX Brussels. Vooreerst is het interessant om na te gaan of BX Brussels effectief een grote diversiteit van etnisch-culturele groepen heeft kunnen aanspreken. Omwille van de geografische ligging – Brussel wordt beschouwd als een *super-diverse* stad (Geldof, 2015) – en de specifieke aanpak van de club ligt dat in de lijn der verwachtingen. We veronderstellen dus dat deze superdiversiteit zich weer spiegelt in het lidmaatschap en dat meer dan de helft van de leden een recente migratie-achtergrond heeft.

Bijkomend stelt zich de vraag of – binnen deze etnisch-culturele groepen met een migratie-achtergrond – moslimouders in gelijke mate de weg naar BX Brussels hebben gevonden en of de redenen voor aansluiting verschillen van deze van de niet-moslimouders. In de wetenschappelijke literatuur is er immers

verhoogde belangstelling merkbaar voor de lage sportparticipatie bij islamitische culturen met een migratie-achtergrond (zie ook AbdulRazak, Omar-Fauzee, & Abd-Latif, 2010; Amara, 2013; Amara & Henry, 2010; Benn & Pfister, 2013; Donnelly et al., 2011; De Knop, Theeboom, Wittock, & De Martelaer, 1996; Elliot & Hoyle, 2014; Hylton & Long, 2014; Kay, 2006; Walseth, 2006). In vergelijking met niet-moslims blijken moslims grotere barrières te ondervinden om te participeren aan westers geconcipeerde sportbeoefening. We verwachten daarom dat moslimouders de beperkte inschrijvingskost, de gemakkelijke en veilige bereikbaarheid van de club en het belang van de trainer/coach als intermediaire persoon significant hoger zullen rangschikken als belangrijke redenen voor inschrijving dan niet-moslimouders. We veronderstellen wel dat de aantrekkingskracht van boegbeeld Vincent Kompany – ‘de meest representatieve en charismatische speler van de Belgische nationale ploeg’ (*De Tijd*, 6 juni 2015, p. 24; Delheye, Knuts, & Ameye, 2013) – globaal gezien nog groter zou zijn dan de specifieke keuze voor het sociaal-sportieve concept van BX Brussels.

Binnen het bestek van deze bijdrage zullen enkel de redenen voor aansluiting bij BX Brussels hieronder worden toegelicht. Aspecten die potentieel gevoelig liggen binnen islamitische culturen – zoals gemeenschappelijk douchen of vrouwelijke trainers – werden ook bevroegd, maar kunnen hier omwille van plaatsgebrek niet worden besproken. Het onderzoeksproject maakt deel uit van een geheel aan studies opgestart door Pascal Delheye over de relatie tussen enerzijds etnisch-culturele minderheden en islamitische culturen en anderzijds sport en gezondheid. Het ligt in de lijn van een lange onderzoekstraditie binnen de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven naar sociaal-culturele aspecten van sport, fysieke activiteit en vrijetijdsbesteding.

2. METHODE

In deze studie wordt gebruik gemaakt van kwantitatief materiaal (vragenlijsten) om na te gaan of de redenen voor lidmaatschap verschillen in functie van de etnisch-culturele en religieuze achtergrond. De focus ligt op de ouders van de jeugdspelers van de onder- en middenbouw (U6 t.e.m. U13) omdat BX Brussels zelf vanaf de basis een goede opleiding wil voorzien. Ouders van spelers van de bovenbouw werden niet geweerd uit het onderzoek, maar ook niet speciaal opgezocht, waardoor ze ondergerepresenteerd zijn bij de respondenten (zie ook Tabel 1).

De vragenlijsten werden omwille van praktische redenen uitgedeeld aan de rand van het voetbalveld tijdens voetbalgerelateerde activiteiten op het einde van het

seizoen 2014-2015 (i.e., tijdens een voetbaltoernooi, een competitiewedstrijd, een vriendschappelijke wedstrijd of een oudercontact op het einde van een training). Omdat het onderzoek (inclusief de vragenlijst) telkens opnieuw moest worden toegelicht bij elke ouder afzonderlijk en omdat het invullen van de vragenlijst zelf relatief veel tijd in beslag nam en sommige ouders vroegen om de vragen samen te overlopen, konden niet alle ouders worden aangesproken op de vier geplande bevragingsmomenten (cfr. representativiteit m.b.t. onder- en middenbouw in Tabel 1). In totaal werden 63 vragenlijsten ingevuld. Drie ouders die werden aangesproken, wensten niet deel te nemen aan het onderzoek, wat een responsratio van 95% oplevert.

2.1. Steekproef

In het seizoen 2014-2015 waren er 148 spelers actief in de leeftijdscategorieën U6 tot en met U17, waarvan 114 in de onder- of middenbouw. De verdeling van de leeftijdscategorieën wordt weergegeven in Tabel 1. Sommige ouders hebben meerdere zonen die aangesloten zijn bij de club. In dat geval hebben ze de gegevens van hun zoon opgeschreven die op het moment van de bevraging aan het voetballen was.

Tabel 1

Verdeling van de leeftijdscategorieën die gerepresenteerd worden in de steekproef

Leeftijdscategorie	onderbouw				middenbouw				bovenbouw
	U6	U7	U8	U9	U10	U11	U12	U13	U14 t.e.m. U17
Aantal respondenten (=ouders)	3	6	11	9	5	6	6	5	12
Representativiteit deelnemende ouders t.o.v. totale populatie per leeftijdscategorie	33%	43%	73%	64%	38%	30%	33%	45%	n.v.t.

Het sociaal-demografische profiel van de ouders wordt weergegeven in Tabel 2. Gegevens met betrekking tot nationaliteit, land van herkomst, religie en opleidingsgraad zijn in de tabel samengevat. Hieruit blijkt de grote diversiteit binnen BX Brussels: 79% van de respondenten is van niet-Belgische origine. Meer dan de helft van de respondenten is moslim. Voor de statistische analyse wordt deze moslimgroep vergeleken met de niet-moslimgroep (i.e., 14 christenen, 1 Jehovagetuige en 10 niet-gelovigen). Binnen de moslimgroep zijn 23 ouders afkomstig uit Marokko, 3 uit België, 2 uit Turkije en telkens één uit Egypte, Guinee, Libanon en Pakistan.

Tabel 2 Sociaal-demografisch profiel van de ouders volgens nationaliteit, land van herkomst, religie en opleidingsniveau

	<i>n</i>	Percentage
Belgische nationaliteit (N=63)	49	78
Land van herkomst (N=61)		
<i>België</i>	13	21
<i>Marokko</i>	25	41
<i>Andere</i>	23	38
Religie (N=59)		
<i>Islam</i>	34	58
<i>Christendom</i>	14	23
<i>Jehovagetuige</i>	1	2
<i>Niet-gelovig</i>	10	17
Opleidingsniveau (N=62)		
<i>Lager onderwijs</i>	3	5
<i>Middelbaar onderwijs</i>	29	46
<i>Bachelor</i>	18	29
<i>Master</i>	12	20

Noot: *n* verwijst telkens naar het aantal respondenten binnen een variabele

Uit de bevraging van de sportieve voorgeschiedenis van de jeugdspelers bleek dat 41 procent van de jongeren al bij een andere voetbalclub had gespeeld en dus de overstap had gemaakt naar BX Brussels (zie Tabel 3). De meerderheid was dus zijn voetbalcarrière gestart bij BX Brussels. Een kwart van de spelers had vroeger reeds een andere sport dan voetbal beoefend. Ongeveer dertien procent beoefende bij het invullen van de vragenlijsten nog steeds een andere sport naast voetbal. De sporten die werden vermeld, zijn zwemmen (*n*=5), vechtsport (*n*=5), tennis (*n*=2), multisport (*n*=2) en atletiek (*n*=1).

Tabel 3 Sportieve voorgeschiedenis en huidig sportief profiel van de voetbalspelers

	<i>n</i>	Percentage
Zoon speelde vroeger bij een andere voetbalclub	26	41
Zoon beoefende vroeger een andere sport dan voetbal	15	25
Zoon beoefent nog een andere sport naast voetbal	8	13

2.2. Vragenlijsten en dataverwerking

De vragenlijst werd opgesteld in het Frans. De meeste ouders vulden die zelfstandig in. Sommige ouders wilden de vragenlijst echter graag samen overlopen met de onderzoeker, ofwel omdat ze het Frans mondeling wel begrepen

maar het onvoldoende konden lezen en/of schrijven, ofwel omdat ze de wedstrijd van hun zoon wilden volgen (zonder zelf te moeten lezen en schrijven). De meerderheid van de ouders kon de Franse taal wel verstaan en/of schrijven, maar enkele ouders waren Nederlandstalig of Engelstalig. Voor hen werd de vragenlijst op het moment zelf vertaald en samen overlopen.

Voor de meeste vragen werd een Likertschaal gebruikt met vijf antwoordmogelijkheden. De ouders konden op een schaal van 1 tot 5 aankruisen of de situatie helemaal niet van toepassing was (score 1) of helemaal van toepassing was (score 5). Er werd ook telkens ruimte gelaten om desgewenst verdere toelichting te geven bij de voorgestelde redenen. Zowel de meer neutrale of voetbalgerelateerde vragen als de vragen die peilden naar aspecten die gevoeliger kunnen liggen, zoals religie, werden vrij goed ingevuld. Enkele vragen werden wellicht overslagen omdat de respondenten bijvoorbeeld werden afgeleid door een spannende fase in de voetbalmatch die aan de gang was.

De verwerking van kwantitatieve gegevens gebeurde via de statistische software SPSS. Er werd hierbij nagegaan of de redenen voor lidmaatschap verschillen in functie van religie en opleidingsniveau. De hoofdeffekten van religie (moslim vs. niet-moslim) en opleidingsniveau (hoog vs. laag) als onafhankelijke variabelen werden binnen een 95%-betrouwbaarheidsinterval getoetst op basis van Analysis of Variance (ANOVA).

3. RESULTATEN

In Tabel 5 worden de gemiddelde scores (\bar{X}) en standaarddeviaties (SD) van de verschillende redenen voor inschrijving bij BX Brussels weergegeven. De redenen zijn gerangschikt volgens gemiddelde score. Een score van 1 geeft aan dat de reden volgens de respondenten helemaal geen grote invloed op de inschrijving had, terwijl een score van 5 aangeeft dat de reden volgens hen een zeer grote invloed op de inschrijving had. De drie belangrijkste redenen voor inschrijving in de club zijn het concept van BX Brussels ($\bar{X}=4,1$; SD=1,2), de naam van Vincent Kompany ($\bar{X}=3,7$; SD=1,6) en de voordelige prijs van de inschrijving ($\bar{X}=3,4$; SD=1,5). Bij het concept van BX Brussels werden de positieve aspecten vaak benadrukt, waarbij het project onder meer als *ambitieuw*, *sociaal*, *innoverend* en *sfeervol* werd bestempeld en de culturele diversiteit werd onderstreept. Opvallend is dat redenen die betrekking hebben op het concept en op de naam van Vincent Kompany beduidend hoger scoren dan de meer praktische aspecten zoals de bereikbaarheid.

Tabel 5 Gemiddelde scores (\bar{X}) en standaarddeviaties (SD) van de redenen voor inschrijving bij BX Brussels (N=63), scores op een schaal van 5

		\bar{X}	SD
1.	Concept van BX Brussels	4,1	1,2
2.	De naam van Vincent Kompany	3,7	1,6
3.	De voordelige prijs van inschrijving	3,4	1,5
4.	Dichtbij huis	3,0	1,5
5.	Bereikbaarheid met de auto	2,9	1,7
6.	De vrienden van mijn zoon die hier spelen	2,7	1,7
7.	Bereikbaarheid met het openbaar vervoer	2,6	1,5
8.	Bereikbaarheid met de fiets	2,4	1,7
9.	Bereikbaarheid te voet	2,3	1,5
10.	Dichtbij school	2,1	1,5
11.	Veilig voor mijn zoon om alleen te komen	2,0	1,4
12.	Persoonlijk kennen van de trainer	1,5	1,1

In het kader van de voorliggende onderzoeksvraag werden de hoofd- en interactie-effecten van de religie en het opleidingsniveau van de ouders op de redenen voor deelname nagegaan². Voor geen van de vermelde redenen werd een effect van het opleidingsniveau, noch een interactie-effect van religie en opleiding waargenomen. Tabellen 6 en 7 zoomen daarentegen in op twee redenen waar er wel een significant verschil werd opgemerkt tussen moslims en niet-moslims, met name de bereikbaarheid te voet ($F(1, 53)=9.64; p<0.05$) en de veiligheid voor

Tabel 6 Significantiewaarden van de twee variabelen met betrekking tot de redenen voor inschrijving bij BX Brussels die een hoofdeffect tonen voor religie

Variabele	Vrijheidsgraden	Mean square	F-waarde	p-waarde
De club is te voet bereikbaar				
<i>Religie</i>	1	20.37	9.64	0.00
<i>Opleiding</i>	1	0.01	0.00	0.96
<i>Interactie</i>	1	0.01	0.01	0.94
<i>Error</i>	53			
Zoon kan zich in alle veiligheid alleen begeven naar de club				
<i>Religie</i>	1	7.50	3.89	0.05
<i>Opleiding</i>	1	0.00	0.00	0.97
<i>Interactie</i>	1	0.30	0.19	0.69
<i>Error</i>	51			

Noot: op basis van Tabel 5 in dit hoofdstuk is duidelijk dat deze redenen als minder belangrijk beschouwd worden

de zoon om alleen naar de training te gaan ($F(1, 51)=3.89$; $p<0.05$). Opvallend is dat dit twee redenen zijn waarvoor gemiddeld lage scores gerapporteerd werden in Tabel 5: met respectievelijk $\bar{X}=2,3 \pm 1,5$ voor de bereikbaarheid te voet, en $\bar{X}=2,00 \pm 1,40$ voor de veiligheid waarin de zoon zich naar de club kan begeven, lagen deze gemiddeldes onder het middelpunt van de gebruikte schaal. Allereerst bleek dat de moslimgroep de bereikbaarheid te voet belangrijker ($\bar{X}=2,8$; $SD=1,6$) vond dan de niet-moslimgroep ($\bar{X}=1,5$; $SD=1,1$). Ten tweede bleek dat de moslimgroep de veiligheid significant belangrijker ($\bar{X}=2,3$; $SD=1,5$) vond als reden voor inschrijving dan de niet-moslimgroep ($\bar{X}=1,6$; $SD=1,2$).

Tabel 7 Gemiddelde scores (\bar{X}) en standaarddeviaties (SD) van de redenen voor inschrijving die significant verschillen in functie van religie

	Islam		Niet-islam		Sign.
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
Reden 1: de club is bereikbaar te voet	2,8	1,6	1,5	1,1	***
Reden 2: zoon kan zich in alle veiligheid alleen begeven naar de club	2,3	1,5	1,6	1,2	*

Noot: * $p<0.05$; *** $p<0.001$

4. DISCUSSIE

Globaal kan worden gesteld dat de resultaten van deze bevraging de sociaal-sportieve aanpak van BX Brussels in de verf zetten. Ongeacht de etnisch-culturele achtergrond of de religieuze voorkeur, koos een grote meerderheid van de ouders bewust om hun zoon in te schrijven in de club omwille van het sociaal-sportieve concept. Ook de betrokkenheid van Vincent Kompany, die het project heeft opgestart en het nog steeds financiert, vormt een belangrijke reden voor inschrijving. Opmerkelijk is dat meer dan de helft van de ouders aangaf dat hun zoon nog nooit gevoetbald had vooraleer hij werd ingeschreven bij BX Brussels. Het implementeren van een sociaal-sportieve aanpak lijkt daarom een belangrijke kritische succesfactor te zijn om een sportclub laagdrempeliger te maken voor etnisch-culturele minderheden in het algemeen en islamitische culturen in het bijzonder. Zeker voor deze doelgroep zouden beleidsvoerders bijgevolg nog meer moeten investeren in een sociale aanpak én in de sociaal-pedagogische competenties van de trainingsstaf (zie ook Haudenhuyse et al., 2012, 2014; Theeboom et al., 2010).

Het feit dat de moslimgroep zowel de veiligheid om alleen naar de club te gaan als de bereikbaarheid te voet belangrijker vindt dan de niet-moslimgroep is interessant en kan meerdere redenen hebben. Het kan te maken hebben met de bewegingscultuur in het land van herkomst, waar de fiets wellicht geen populair of veilig vervoermiddel is en waar de ouders misschien zelf nooit hebben leren fietsen. Het kan te maken hebben met de sociaal-economische status en/of de werksituatie van de ouders, waardoor de aanschaf van een (tweede) wagen financieel onhaalbaar is, of waardoor de twee ouders moeten werken op het moment dat hun zoon naar de training moet. Het kan daarnaast ook te maken hebben met politiek-religieuze aspecten in het land van herkomst (waar vrouwen bijvoorbeeld niet worden geacht met de wagen te rijden en dit ook niet hebben geleerd). Die mogelijke verklaringen zouden dus diepgaander moeten worden bevraagd. Toch zou de club er al op kunnen inspelen door bijvoorbeeld veilige routes aan te duiden op de website om de verplaatsing tot de club te vergemakkelijken. Een nog belangrijker taak is weggelegd voor de gemeente zelf zodat veilige routes een evidentie worden (zie ook Veraart, Knuts, & Delheye, 2016).

In verder onderzoek dient meer rekening te worden gehouden met de grote diversiteit onder de etnisch-culturele minderheden en islamitische culturen. De moslimouders in de steekproef waren hoofdzakelijk afkomstig uit Marokko, maar het onderscheid tussen Berbers en andere etnische culturen en subculturen binnen de Marokkaanse gemeenschap werd niet meegenomen in de bevraging. Etnisch-culturele minderheden afkomstig uit Egypte, Guinee, Libanon, Pakistan en Turkije zijn slechts beperkt vertegenwoordigd in deze studie, terwijl veel andere bevolkingsgroepen helemaal niet gerepresenteerd zijn. Binnen het kader van deze studie hebben we dus bewust zelf de conceptueel-theoretische beperking moeten toelaten om moslimouders als een homogene groep te beschouwen. Nochtans is uit de wetenschappelijke literatuur gebleken dat etnisch-culturele minderheden in het algemeen en islamitische culturen in het bijzonder niet over dezelfde kam mogen worden geschoren (zie bijvoorbeeld Amara, 2013; Amara & Henry, 2010). Indien dat wel wordt gedaan, kan het leiden tot extra polarisering en stigmatisering.

De studie schoot nog op enkele andere aspecten te kort. Doordat de vragenlijsten werden ingevuld aan de rand van het voetbalveld, was de concentratie van de ouders niet altijd optimaal (bijvoorbeeld omdat de eigen zoon even aan de bal was, omdat er een fout werd gefloten, omdat er gescoord werd, etc.). Idealiter hadden de ouders in de cafetaria moeten kunnen plaatsnemen na een wedstrijd of training, waar ze de vragenlijst zonder afleiding hadden kunnen invullen. Dit is door omstandigheden niet gelukt. Daarenboven moet er bij zelfrapportering

rekening worden gehouden met het niet-spontane karakter van de antwoorden/ reacties, zeker met betrekking tot gevoeligerere thematieken. Sommige ouders hebben misschien sociaal-wenselijk geantwoord, waarbij ze bijvoorbeeld het sociaal-sportieve aspect extra hebben benadrukt. De kans is vrij groot dat de ouders die het meest enthousiast waren/zijn over het sociaal-sportieve concept ook het meest enthousiast waren om de vragenlijst in te vullen en dus overgerepresenteerd zijn in de steekproef. Het ware zeker ook opportuun geweest om nog bijkomende diepte-interviews en/of focusgroepen te organiseren om de kwantitatieve resultaten verder uit te diepen. Door verduidelijkende vragen te stellen, kunnen de respondenten hun mening genuanceerder weergeven. Zeker die nuance is met betrekking tot etnische-culturele minderheden en islamitische culturen van belang.

5. CONCLUSIE

De vraag of BX Brussels kan worden gezien als een sociaal-sportief utopia, is uiteraard niet eenduidig te beantwoorden op basis van deze beperkte studie. Zo werd bijvoorbeeld maar één van de verschillende *stakeholders* bevraagd, namelijk de ouders van de aangesloten jeugdspelers. Toch is het opvallend dat het sociaal-sportieve concept van BX Brussels duidelijk wordt gewaardeerd, zowel door de moslimouders als door de niet-moslimouders. Het concept scoort zelfs nog hoger dan de naam Vincent Kompany, zelf een boegbeeld van een nieuwe *super-Belgische* multiculturele identiteit (net zoals Stromae, Adil El Arbi, etc.). Vandaar dat het beeld dat Vincent Kompany uitstraalt en uitdraagt perfect klopt met de sociaal-sportieve finaliteit van BX Brussels. Net zoals Kompany zich groter voelt dan voetbal – wat hem trouwens meer en meer wordt verweten door sportjournalisten – is ook de finaliteit van BX Brussels groter dan voetbal. Terwijl het in andere voetbalclubs de logica zelve is dat de jeugdspelers ‘sportief’ ten dienste staan van het fanionelftal – of erger: in sommige clubs worden de budgetten voor de jeugd zelfs doorgesluisd naar de eerste ploeg om de zware loonkost van de spelers te kunnen betalen – kan het als een sterk signaal worden gezien dat BX Brussels investeert in de jeugd omwille van die jeugd. Een dergelijk project kan dus onmiskenbaar als sociaal-innovatief en zelfs als avantgardistisch worden beschouwd. Net zoals bij vernieuwende kunststromingen, zijn de commentaren niet altijd homogeen positief en wordt er – naar klassiek model – toch vaak scherp gesteld op de slechte resultaten van de eerste ploeg van BX Brussels, terwijl net de jeugd het uithangbord is. Hoewel deze pilotstudie suggereert dat een specifieke laagdrempelige en sociale aanpak loont en wordt geapprecieerd door de ouders van de jeugdspelers, moeten de onderliggende

dynamieken nog verder worden bestudeerd. Niet alleen op maatschappelijk vlak, maar ook op methodologisch vlak is verdere studie van belang. Enerzijds heeft de etnisch-culturele identiteit van de respectieve individuen letterlijk vele gezichten wat de bevraging ervan bemoeilijkt, zeker in combinatie met religie. Anderzijds zijn de islamitische gemeenschappen – na de aanslagen in Parijs en Brussel – zelf gevoeliger geworden voor bevragingen die als (homogeen) stigmatiserend kunnen overkomen. Hoewel bepaalde academische beleidsvoerders luidop de vraag stellen of universitaire onderzoekers zich echt moeten bezig houden met een dergelijke thematiek, verdient die – alleen al omwille van de complexiteit – *fundamenteel* verdere wetenschappelijke analyse.

NOTEN

- 1 Gedeeld eerste auteur
2. Cathy Van Remoortere was als ‘sociaal manager’ actief tot op het einde van het seizoen 2015-2016.
3. Samen met ING België werd op 16 augustus 2016 het platform ‘Goedkoper voetballen’ gelanceerd (als één van de resultaten van de al twee jaar durende samenwerking tussen de bankverzekeraar en de voetbalclub). Ouders kunnen er zich informeren over diverse (bijkomende) financiële tegemoetkomingen (zoals sportcheques of steun van het OCMW).
- 4 De output van de ANOVA wordt enkel weergegeven voor redenen waar er een significant hoofd- en/of interactie-effect waargenomen wordt (zie Tabel 6).

REFERENTIES

- AbdulRazak, M.-T, Omar-Fauzee, M.S., & Abd-Latif, R. (2010). The perspective of Arabic Muslim women toward sport participation. *Journal of Asia Pacific Studies*, 1(2), 364-377.
- Amara, M. (2013). Sport, Islam and Muslims in Europe. In between or on the margin? *Religions*, 4(4), 644-656. DOI: 10.3390/rel4040644.
- Amara, M., & Henry, I. (2010). Sport, Muslim identities and cultures in the UK, an emerging policy issue. Case studies of Leicester and Birmingham. *European Sport Management Quarterly*, 10(4), 419-443.
- Beel, V. (2014). Blikvanger: Cathy Van Remoortere is sociaal manager van BX Brussels: ‘Voetbal is uitlaatklep maar kan ook springplank zijn’. *De Standaard*, 15 januari 2014.
- Benn, T., & Pfister, G. (2013). Meeting needs of Muslim girls in school sport: Case studies exploring cultural and religious diversity. *European Journal of Sport and Science*, 13(5), 567-574. DOI: 10.1080/17461391.2012.757808.
- De Knop, P., Theeboom, M., Wittock, H., & De Martelaer, K. (1996). Implications of Islam on Muslim girls’ participation in Western Europe. Literature review on policy recommendation for sport promotion. *Sport, Education and Society*, 1(2), 40-48.
- De Knop, P., & Walgrave, L. (Eds.). (1992). *Sport als integratie. Kansen voor maatschappelijk kwetsbare jongeren*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- Delheye, P. (2010). Fit for the Nation: A utopian view on physical education in Belgium (1900-1914). In M. Kemperink & L. Vermeer (Eds.). *Utopianism and the sciences, 1880-1930* (pp. 157-169). Leuven/Paris/Walpole (MA): Peeters.
- Delheye, P., Knuts, S., Ameye, T. (2013). London is just around the corner. Belgium, Britain and sport. *The International Journal of the History of Sport*, 30(7), 736-756. DOI:10.1080/09523367.2013.790376

- Donnelly, T.T., Al Suwaidi, J., Al Bulushi, A., Al Enazi, N., Yassin, K., Rehman, A., Abu Hassan, A., & Idris, Z. (2011). The influence of cultural and social factors on healthy lifestyle of Arabic women. *Avicenna*, 3. DOI: 10.5339/avi.2011.3.
- Elliott, D., & Hoyle, K. (2014). An examination of barriers to physical education for Christian and Muslim girls attending comprehensive secondary schools in the UK. *European Physical Education Review*, 20(3), 349-366.
- Geldof, D. (2015). *Superdiversiteit. Hoe migratie onze samenleving verandert*. Leuven: Acco.
- Haudenhuyse, R., & Theeboom, M. (2015). Buurtsport en sociale innovatie. Een tweede start voor buurtsport in Vlaanderen? In M. Theeboom, R. Haudenhuyse & J. Vertonghen (Eds.), *Sport en sociale innovatie. Inspirerende praktijken en inzichten* (pp. 193-207). Brussel: VUB-PRESS.
- Haudenhuyse, R., Theeboom, M., & Coalter, F. (2012). The potential of sports-based social interventions for vulnerable youth: Implications for sport coaches and youth workers. *Journal of Youth Studies*, 15(4), 437-454.
- Haudenhuyse, R., Theeboom, M., Nols, Z., & Coussée, F. (2014). Socially vulnerable young people in Flemish sports clubs: Investigating youth experiences. *European Physical Education review*, 20(2), 179-198. DOI: 10.1177/1356336X13508686
- Hylton, K., & Long, J. (2014). Reviewing research evidence and the case of participation in sport and physical recreation by black and minority ethnic communities. *Leisure Studies*, 33(4), 379-399. DOI: 10.1080/02614367.2012.727460
- Jongstrah, S. (2014). Vincent Kompany ondersteunt BX Brussels. *Maatschappelijk verantwoord ondernemen*. Retrieved from <http://www.allesovermvo.be/labels-en-organisaties/kompany-ondersteunt-voetbalclub-bx-brussels>
- Kay, T. (2006). Daughters of Islam: Family influences on Muslim young women's participation in sport. *International review for the sociology of sport*, 41(3-4), 357-373. DOI: 10.1177/1012690207077705
- Kompany, V. (2013). Open brief van Vincent Kompany. Retrieved from <http://www.bxbrussels.com/about-2/>
- Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Borgers, J. Thibaut, E., & Vos, S. (2013). *Vlaanderen sport! Vier decennia sportbeleid en sportparticipatie* (Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar Beweging & Sport 5). Gent: Academia Press.
- Sportmagazine (2013). BX Brussels was Vincents Kinderdroom. *Knack Sportmagazine*, 9 juli 2013. Retrieved from <http://sportmagazine.knack.be/sport/voetbal-nationaal/bx-brussels-was-vincents-kinderdroom/article-normal-163011.html>
- Theeboom, M., & De Maesschalck, P. (2006). *Sporten om de hoek. Een brede kijk op buurtsport in Vlaanderen*. Sint-Niklaas: ISB/Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid.
- Theeboom, M., Haudenhuyse, R., & De Knop, P. (2010). Community sports development for socially deprived groups: a wider role for the commercial sports sector? A look at the Flemish situation. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 13(9), 1392-1410.
- Van de Winkel, F. (2014). Vincent Kompany in de voetsporen van Bill Gates. *Sport&Strategie*, 1(4), 10-11.
- Veraart, F., Knuts, S., & Delheye, P. (2016). Antwerp. Cycling claims a comeback. In R. Oldenziel, M. Emanuel, A. Albert de la Bruhèze, & F. Veraart (Eds.). *Cycling cities. The European experience. Hundred years of policy and practice* (pp. 89-99; 216-217). Eindhoven: Foundation for the History of Technology.
- Walseth, K. (2006). Young Muslim women and sport: The impact of identity work. *Leisure Studies*, 25(1), 75-94.